

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62
СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід		
<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74	<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75	<i>Артемів Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79	<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81	<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83	<i>Вавулич Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84	<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86	<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88	<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90	<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93	<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95	<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
	СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
	Підсекція 1		<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97	<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

північноатлантичного регіону. Після того як у грудні 1994 р. міністри закордонних справ країн-учасниць ухвалили відповідне рішення, протягом 1995 р. союзники вивчали усі "навіщо" та "як" майбутнього вступу нових членів. У результаті було підготоване "Дослідження з питань розширення НАТО", яке у вересні 1995 р. було передане заінтересованим країнам-партнерам і оприлюднене. Відповідаючи на запитання "навіщо проводити розширення НАТО", дослідники дійшли висновку, що по закінченні холодної війни та зникненні Організації Варшавського договору з'явилась як необхідність, так і унікальна можливість поліпшити безпеку в усьому євро - атлантичному регіоні. Розширення НАТО є подальшим кроком до основної мети Альянсу - вдосконалення безпеки і поширення стабільності на весь євро - атлантичний регіон. Що ж до питання про те, "як" розширюватись, Дослідження підтвердило, що, як і в минулому, будь-яке майбутнє збільшення кількості членів Альянсу має здійснюватись через приєднання нових членів до Північноатлантичного договору згідно зі Статтею 10. Після вступу нові члени користуються всіма правами та приймають усі зобов'язання за Договором, їм необхідно погодитись з усіма принципами, процедурами та політикою, які схвалені членами Альянсу на момент їхнього вступу, та виконувати їх. Держави, які втягнуті в етнічні конфлікти або зовнішні територіальні спори, повинні врегулювати такі конфлікти в мирний спосіб відповідно до принципів ОБСЄ, перед тим як вони можуть стати членами Альянсу.

На Мадридському самміті в липні 1997 р., в кінці складного і всеосяжного процесу обговорення та інтенсивного індивідуального діалогу із заінтересованими країнами-партнерами, глави держав та урядів членів Альянсу запросили Польщу, Угорщину та Чеську Республіку розпочати переговори про вступ до НАТО. Після цього рішення восени 1997 року відбулися переговори з кожною запрошеною країною окремо, а в грудні 1997 р. були підписані Протоколи про вступ з кожною з трьох держав. Ці Протоколи про вступ були ратифіковані згідно з власними національними процедурами усіма 16 членами Альянсу та трьома новими членами. В березні 1999 року ці країни офіційно приєднались до Договору. Після цього на самміті НАТО в Брюсселі керівники 16 держав - членів Альянсу заявили про те, що вони очікують і вітатимуть розширення НАТО за рахунок демократичних держав зі Сходу.

План отримання членства розроблений для того, щоб допомогти бажаним країнам підготуватись до вступу до Альянсу через надання порад, допомоги та практичної підтримки з усіх аспектів членства в НАТО. Його головні риси: щорічне подання країнами, які бажають вступити до Альянсу, індивідуальних національних програм підготовки до

майбутнього членства. В них мають бути розкриті політичні, економічні, оборонні аспекти, а також ресурси і питання безпеки; цільовий і відвертий механізм зворотного зв'язку з країнами-кандидатами про виконання програм, до якого належать як політичні, так і технічні поради, а також щорічні засідання у форматі 19+1 на яких це виконання оцінюється; він виконує функцію координатора допомоги, яку НАТО та його члени надають країнам-кандидатам у військовій/оборонній галузі.

Дев'ять країн, що висловили свою заінтересованість у вступі до НАТО і які беруть участь в Плані отримання членства, це - Албанія, Болгарія, Латвія, Литва, Хорватія, Румунія, Словаччина, Словенія, Естонія. План отримання членства наповнює змістом обіцянку НАТО тримати двері відкритими. Але участь у ньому не гарантує майбутнього членства, так само, і План не складається лише з переліку завдань, які країни-претенденти мають виконати і поставити "галочку", оскільки від країн-претендентів очікується досягнення певних результатів в політичних та економічних сферах, оборонній і військовій, а також в сфері права і питань безпеки.

На сьогодні членами НАТО є 28 країн і процес розширення на Схід продовжується.

Конончук Оксана

(студентка 4 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Історія”, наук. керівник – к.і.н. Невинна Г.Я.)

РЕФОРМИ М.М. СПЕРАНСЬКОГО І ЇХ РОЛЬ У МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Реформи Петра I і Катерини II багато в чому модернізували суспільно-політичні інститути Російської імперії, механізми управління, сферу культури та ідеології, але вони ще більше посилили самодержавство. На межі XVIII – XIX ст. стало очевидним, що самодержавство в колишньому своєму вигляді вже не відповідає вимогам часу і політична система держави потребує модернізації. Це пояснюється рядом причин:

- значно збільшилися природні ресурси країни, і до початку XIX ст. переважна частина населення проживала в сприятливих для хліборобства лісостеповій і степовій зонах, що позитивно позначилося на розвитку економічного потенціалу країни;

- Російська імперія була поліетнічною державою;
- Росія була переважно аграрною країною з економікою, що ґрунтувалася на великому землеволодінні й кріпосному праві;
- життя всіх категорій селян регулювалося традиціями сільської громади;
- визначальним елементом російського політичного життя була самодержавна монархія, головну опору якої становило дворянство.

Прийшовши до влади імператор Олександр I прагнув перетворень і встановлення конституційних порядків. Саме для цього він залучив до державотворчої діяльності М.М. Сперанського, який у 1809 р. склав проект реформування Росії «Вступ до укладення державних законів», де обґрунтовував ідеї щодо політичної модернізації держави, згідно з яким передбачалось:

- поділ влади на три гілки – законодавчу, виконавчу і судову;
- створення спеціального законодавчого органу – Державної Думи, що має складатися із обраних представників;
- виконавча влада представлена міністерствами - волосними, повітовими і губернськими, які формував сам імператор;
- судова гілка влади у проекті реформ була представлена обласними, повітовими і губернськими судами, які склалися з виборних суддів і присяжних;
- Державний Рада, представляє собою дорадчий орган чиновників, виконує законодавчу та інтегративну функції та складається з осіб, яких призначає монарх;
- імператор, як носій державного суверенітету, залишається єдиним представником всіх гілок влади, очолюючи їх;
- встановлення виборчих прав за майновим цензом;
- широка децентралізація (поруч із центральною Державною Думою створюватимуться також місцеві думи – волосні, повітові і губернські);
- створення Центрального і приватних акціонерних банків;
- розроблення нового митного тарифу та торгівельно положення.

Таким чином, була створена система стримувань та противаг у діяльності вищих державних органів при верховенстві влади імператора. Вищу судову інстанцію становив Сенат, члени якого обиралися довічно Державною Думою і затверджувалися особисто імператором. З літа 1810 р. до червня 1811 р. тривала реорганізація міністерств. 1 січня 1810 р. була створена Державна Рада. Але найповніше плани М. Сперанського були реалізовані в сфері фінансової системи.

Кобець Сергій

(студент 5 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”, наук. керівник – к.політ.н. **Наумов А.С.**)

ВІДНОСИНИ РФ ТА НАТО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ КОЛЕКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

Генеральний секретар НАТО А.Расмуссен висловив переконання, що настав час дати новий старт у відносинах Російської Федерації Північноатлантичного альянсу. Цей крок, на його думку, зроблений на зустрічі у верхах на саміті Росія-НАТО, який відбувся в столиці Португалії 19-20 листопада 2010 р.

"Ми не вважаємо Росію ворогом, ми вважаємо її одним з партнерів стратегічної важливості", - сказав А.Расмуссен. Він сподівається, що рішення, які прийняті в Лісабоні, дадуть можливість "покінчити раз і назавжди з примарами минулого і зробити крок у майбутнє". Зокрема, генсек НАТО сподівається, що там буде прийнято спільний огляд загальних викликів безпеки ХХІ століття. У цьому документі буде викладена загальна позиція Росії і НАТО по боротьбі з тероризмом, піратством і інших проблем. А.Расмуссен також висловив надію, що буде прийнято рішення про поглиблення співпраці в Афганістані, зокрема, що "вдасться просунути з ухвалення пакету заходів з вертолітного забезпечення (афганської армії)".

Він пропонує повернутися до практики проведення спільних навчань Росії і НАТО з протиракетної оборони (ПРО) на ТВД (театрі воєнних дій), які практикувалися до початку 2008 р. "Наступним кроком могло б бути їх розширення до масштабу територіальної оборони", - сказав генсек НАТО .

А.Расмуссен зазначив, що у Росії і НАТО досі є питання, які потрібно прояснювати, але це могло б бути зроблено до зустрічі у верхах. Відповідаючи на запитання грузинських ЗМІ про позицію НАТО по відношенню до перспектив вступу Грузії в цю організацію, генсек сказав, що підтверджує рішення, прийняті на саміті НАТО в 2008 р. у м. Бухаресті, згідно з якими Грузія стане членом НАТО, якщо буде відповідати необхідним критеріям .

"Грузія - це той напрямок, за яким у нас є суперечка з Росією. Ми підтримуємо територіальну цілісність Грузії і не визнаємо Південну Осетію та Абхазію. Дуже добре відома незгода між Росією і НАТО, але вона не затьмарює той факт, що є інші області, по яких у нас є спільна позиція. Перед нами стоять спільні проблеми безпеки,

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50   **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011